

Archeologiczną Oddziału Poznańskiego PTAiN oraz Muzeum Archeologiczne. Obrady odbywały się w gmachu Muzeum Archeologicznego w Poznaniu w Pałacu Górków przy ul. Wodnej 27. W konferencji wzięli udział badacze wczesnego średniowiecza, reprezentujący liczne ośrodki archeologiczne kraju (Bydgoszcz, Bytom, Gdańsk, Kielce, Kraków, Lublin, Łódź, Malbork, Poznań, Toruń, Warszawę, Wrocław, Zieloną Górę).

Inauguracji obrad i powitania uczestników dokonała prof. dr hab. Zofia Kurnatowska. Sesję rozpoczęła referat M. Parczewskiego „Stan i potrzeby badań nad początkami wczesnego średniowiecza w Polsce (VI-VII w.)”, w którym autor zwrócił szczególną uwagę na podstawy chronologii tego okresu. Duże zainteresowanie wzbudziła propozycja nowego datowania ostróg o zakończeniach hakowatych zagiętych do środka. Kolejne referaty, zgodnie z zasadą przyjętą przez organizatorów, przedstawiane były w grupach dotyczących poszczególnych krain w granicach umotywowanych geograficznie i historycznie. Rozpoczęły je wystąpienia dotyczące stanu i potrzeb badań nad wczesnym średniowieczem Pomorza Zachodniego (W. Łosiński) i Pomorza Gdańskiego (H. Paner) oraz badań mikroregionalnych na Pomorzu Wschodnim (M. Kowalczyk). Następne wystąpienia obrazowały działalność archeologiczną na obszarze Pomezanii i Pogezanii (A. J. Pawłowski) oraz Jaćwieży (W. Brzeziński, G. Iwanowska). J. Kowalski przedstawił modyfikację systemu datowania stosowanego na obszarze bałtyjskim, w komunikacie „Chronologia fazy E (V-VII w.) na terenach bałtyjskich”. Kolejna grupa referatów dotyczyła problematyki badań wczesnośredniowiecznych Ziemi Chełmińskiej i Dobrzyńskiej (W. Chudziak), Wysoczyzny Świeckiej (E. Dygaszewicz), Wielkopolski (Z. Kurnatowska, A. Łosińska) i Środkowego Nadodrza (E. Dąbrowski, K. Onzol). W. Dzieduszycki zaprezentował „Podstawy periodyzacji okresu wczesnośredniowiecznego w Wielkopolsce”. Następnie przedstawiono wypowiedzi dotyczące Śląska (J. Lodowski, S. Moździoch, J. Szydłowski, D. Ablamowicz), Małopolski (M. Parczewski, J. Poleski, H. Zoll-Adamikowa) oraz Polski środkowo-wschodniej (J. Gurba, W. Zieliński). Tematykę małopolską rozbudowano na podstawie referatów szczegółowych. J. Poleski przedstawił „Podstawy periodyzacji i chronologii materiałów wczesnośredniowiecznych z Małopolski”. E. Gąssowska zreferowała „Wyniki weryfikacji rzekomych grodzisk posiadawionych na wzniesieniach w Górach Świętokrzyskich”, natomiast Z. Pianowski i J. Firlet „Stan i potrzeby badań nad relikwiami architektury murowanej w Małopolsce”. Omówienie stanu i potrzeb badań nad wczesnym średniowieczem kończyły wystąpienia dotyczące Ziemi Łęczyckiej (A. Chmielowska) i południowo-wschodniego Mazowsza (J. Kalaga, W. Wróblewski). Nieobecność kilku referentów uniemożliwiła zapoznanie się w większym zakresie z problematyką mazowiecką.

Zakończenie konferencji stanowiły wystąpienia poświęcone wybranym zagadnieniom ogólnym. Zaliczyć do nich można referat R. Sachsa „Treści ideowe ozdób z późniejszych faz wczesnego średniowiecza. Stan, możliwości i potrzeby badań”. Autor zaprezentował interesującą próbę interpretacji źródeł archeologicznych, w której widoczne było gruntowne przygotowanie w zakresie historii sztuki. Sprawność wykorzystywania warsztatu badawczego innych nauk humanistycznych do celów analizy archeologicznej, wykazana w referacie S. Kołodziejskiego „Stan badań nad początkami i genezą tzw. gródków stożkowatych”, była kolejnym dowodem na duże możliwości rozwoju badań nad okresem średniowiecza przy szerszym wykorzystaniu innych nauk. W tej części obrad przedstawili swe dokonania A. Kukliński („Stan badań nad technikami obróbki kamienia we wczesnym średniowieczu w Polsce”) i E. Kowalczyk („Potrzeby badań nad umocnieniami podłużnymi w Polsce”).

W długotrwałych dyskusjach w trakcie obrad oraz w podsumowaniu konferencji zwrócono uwagę na wiele problemów istotnych dla badaczy wczesnego średniowiecza. Podkreślano konieczność opracowania i opublikowania materiałów archeologicznych z dawnych badań. Materiały te, w znacznej ilości, zalegają magazyny instytucji archeologicznych i często (z różnych przyczyn) tracą całkowicie wartość naukową. Zwracano również uwagę na ścisłą współpracę z przedstawicielami innych dyscyplin naukowych oraz wykorzystywanie ich zdobyczy przy opracowaniach archeologicznych. Jest to konieczny warunek prawidłowego rozwoju badań archeologicznych. W licznych wystąpieniach przypomniano o konieczności częstszych oficjalnych spotkań archeologów umożliwiających bezpośrednią i bieżącą wymianę poglądów. Dużą rolę przy

zapełnieniu luki informacyjnej w zakresie wczesnego średniowiecza odegrać może szybkie wydanie, planowane przez organizatorów, publikacji zawierającej wystąpienia uczestników konferencji.

Na zakończenie należy podkreślić niezwykłą gościnność gospodarzy spotkania, którzy stworzyli doskonałe warunki do przedstawienia problemów stojących przed badaczami wczesnego średniowiecza oraz do długotrwałych dyskusji i polemik ożywiających przebieg obrad.

Anna Tyniec